

ODER

Ženski pogled na vojno

V Prešernovem gledališču Kranj bodo kot tretjo premiero sezone nocoj uprizorili predstavo *Da me je strah?* po istoimenskem avtobiografskem romanu Maruše Krese. Družinsko dramo, ki spregovori o vojni in njenih večplastnih posledicah, je zrežirala Anđelka Nikolić.

✂ Gregor Butala

»Ponosni smo, da je v Prešernovem gledališču Kranj nastala predstava s tako eminentnim naborom avtoric, od vrhunske pisateljice ter odlične dramatičarke do izjemne režiserke, igralk in vseh drugih sodelavk,« pred nocojšnjo premiero predstave *Da me je strah?* poudarja direktor in umetniški vodja teatra Jure Novak. Uprizoritev, ki po njegovih besedah ponuja pogled na vojno skozi oči žensk, je nastala po avtobiografskem romanu pesnice, pisateljice in novinarka Maruše Krese z istim naslovom, v katerem se je avtorica dotaknila vznemirljive, pa tudi travmatične teme druge svetovne vojne na slovenskih tleh skozi zgodbo svoje družine; roman je skupaj z režiserko predstave Anđelko Nikolić za oder priredila dramatičarka Simona Hamer, sicer tudi dramaturginja uprizoritve.

Zgodba v romanu se začne leta 1941 skozi osebno izpoved mladega partizanskega para – avtoričine matere in očeta – sredi nenadne vojne vihre, v

krutem, neizprosнем boju na življenje ali smrt nekje v kočevskih gozdovih. Maruša Krese tenkočutno izrisuje etične in ideološke dileme, pred katero sta postavljena, težke odločitve pa morata sprejemati tudi v povojnem času vzpostavljanja nove oblasti in sistema, v katerem je družina postavljena na drugo mesto. Na tej točki, v času obnove domovine, se izpovedi staršev leta 1952 priključi še glas njune hčerke, torej same avtorice, ki prispeva intimen in pogosto kritičen pogled na vojno in povojni čas. »Pripoved je sestavljena iz treh monologov dveh generacij, obsega pa obdobje od druge svetovne vojne do konca prejšnjega stoletja – in to predvsem z zornega kota otroka, ki poskuša skozi odraščanje razumeti zgodbe svojih staršev o vojni, toda tudi o času po njej. Glavni izziv za nas je seveda bil, kako vso to obširno snov prevesti v gledališki jezik ter zgostiti v predstavo,« je pojasnila Simona Hamer.

Z režiserko sta se tako odločili, da bosta pripovedovalko, ki skozi otroške oči spremlja dogajanje iz vojnih ter povojnih zgodb, postavili v vlogo občinstva, na odru pa ostane le dva lika, On in Ona, in sicer v dveh različnih življenjskih obdobjih (v času med vojno ju odigrata Miha Rodman in Tina Resman, v poznejših letih pa Borut Veselko in Vesna Jevnikar). »Bolj kakor uradna zgodovina, kjer so stvari včasih predstavljene nekako enostransko, nas je zanimala intimna zgodovina posameznika oziroma družine; pri tem se resnice in laži prepletajo, tako da se v bistvu ves čas sprašujemo, ali res vemo, kaj se je dogajalo,« dodaja režiserka. »Toda tako uradna zgodovina iz knjig in medijev kakor osebne družinske zgodbe vplivajo na to, kako bodo živele naslednje generacije, skupaj s spominom se namreč prenašajo tudi travme; vse, kar je bilo zamolčano ali potlačeno, na neki način ostaja prisotno.« In dragocenost pisave Maruše Krese je bila med drugim v tem, da je ponudila nov način, kako sploh govoriti o vojni – brez mitološkega poveljevanja, sentimentalnosti ali omalovaževanja. Scenografijo predstave je oblikoval Sven Štralleger, kostumografijo Tina Bonča, avtorica glasbe pa je Polona Janežič. ✕

V predstavi Da me je strah? po istoimenskem romanu Maruše Kreše, ki jo bodo nočno ob 19.30 krstno uprizorili v Prešernovem gledališču Kranj, nastopajo Vesna Jevnikar, Miha Rodman, Tina Resman in Borut Veselko. ☑ Nada Žgank